

Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа»
«Електронний конструктор уроку»

РОЗДІЛ V. СТАТУТИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Урок 5.9. СЗСУ

Тема 5.4-1. Призначення та завдання варти. Визначення варти, чатового

Мета

Вивчити поняття щодо вартової служби. Призначення вартової служби. Пост, його обладнання та оснащення. Пояснити обов'язки чатового, положення зброї в чатового на посту.

План уроку

1. Вартова служба.
2. Пост, його обладнання та оснащення.
3. Положення зброї у чатового на посту.
4. Обов'язки чатового.

1. Вартова служба

У повсякденному житті військових частин і підрозділів, вартова служба відіграє дуже важливу роль.

Несення вартової служби є виконанням бойового завдання. **Вартою** називають озброєний підрозділ, відряджений для виконання бойового завдання з метою охорони та оборони військових об'єктів та бойових прапорів. За час служби в армії та на флоті кожному військовослужбовцю доводиться багато разів стояти на посту.

Вартова служба призначається для надійної охорони й оборони важливих військових об'єктів і бойових прапорів.

Варти бувають: *гарнізонні* — для охорони й оборони об'єктів гарнізонного призначення; *внутрішні* — для охорони й оборони об'єктів військової частини; *тимчасові* — для охорони та оборони військового майна під час завантаження (розвантаження), перевезень, тимчасового складування, а також для охорони заарештованих.

До складу варти призначаються: начальник варти, розвідні та вартові, а в разі потреби — також помічник начальника варти, один помічник начальника варти — по службі вартових собак, оператор технічних засобів охорони, водії транспортних засобів, а у варті при гауптвахті — вивідні й конвойні. Вартові призначаються за кількістю постів і змін.

Для безпосередньої охорони й оборони об'єктів із складу варти виставляють чатових.

Чатовим називається озброєний вартовий, який виконує бойове завдання щодо охорони та оборони дорученого йому поста.

Чатовий підпорядковується начальникові варти, помічникові начальника варти, своєму розвідному. Він є особою недоторканою. Недоторканість чатового полягає:

- в особливій охороні законом його прав і особистої гідності;
- у підпорядкуванні його лише певним особам — начальникові варти, помічникові начальника варти та своєму розвідному;
- в обов'язку всіх осіб неухильно виконувати вимоги чатового, які визначені його службою;
- у наданні йому права застосовувати зброю у випадках, визначених Статутом.

Військовослужбовець, призначений до варти, повинен твердо вивчити обов'язки згідно зі Статутом, підготувати зброю і спорядження. Призначення до варти проводиться за 2–3 дні до заступання в наряд. Як правило, військовослужбовці призначаються від однієї роти. Список особового складу варти, складений відповідно до табеля постів, оголошується старшиною на вечірній перевірці.

У ніч напередодні заступання в наряд військовослужбовці, призначені до варти, не повинні нести жодної іншої служби і не залучаються до роботи чи занять. У день заступання в наряд особовому складу варти надається не менш ніж чотири години для підготовки до несення служби та перевірки знання обов'язків, із них одна година на відпочинок (сон).

2. Пост, його обладнання та оснащення

Постом називається все доручене для охорони та оборони чатовому, а також місце, або ділянка місцевості, на якій він виконує свої обов'язки.

Пости встановлюються біля Бойового прапора частини, біля складів із боєприпасами, зброєю, спорядженням, біля техніки.

Залежно від тривалості несення служби пости підрозділяються на постійні (добові) і тимчасові (частина доби). Перші — тризмінні, другі — двозмінні.

На території поста з урахуванням місцевих умов потрібно забезпечити достатній огляд і зону обстрілу (не менше 50 м), тому територію навколо поста звільняють від кущів, дерева проріджують, нижні гілки обрубують, траву скошують, зайві предмети прибирають. Для оборони найважливіших об'єктів і приміщення варти поблизу зовнішніх постів викопують та обладнують окопи. У нічний час підходи до поста й об'єкта, що охороняються, освітлюються, при цьому освітлення має бути таким, щоб чатовий весь час перебував у тіні.

Пост обладнується сигналізацією, що забезпечує чатовому можливість не менш ніж із двох пунктів негайно викликати начальника варти, його помічника або розвідного.

3. Положення зброї в чатового на посту

На кожному посту є постовий одяг, а також спеціально обладнаний для його збереження постовий гриб або постова будка з вішалкою; на внутрішньому посту є шафа або вішалка для куртки. Постовий гриб (постова будка) фарбується під колір об'єкта, що охороняється, або навколишньої місцевості. На зовнішньому (а в деяких випадках і на внутрішньому) посту безпосередньо біля об'єкта, що охороняється, повинні бути засоби пожежогасіння: вогнегасники, ящики з піском, бочки з водою, відра й інвентар (лопати, сокири, ломи, гаки).

Чатовий на посту має тримати зброю із примкнутим багнетом (автомат із складаним прикладом — без багнета, багнет — у піхвах на поясному ремені); уночі — у положенні приготування до стрільби стоячи, вдень — у положенні «на ремінь» або в положенні приготування до стрільби стоячи; на внутрішніх постах і на посту біля Бойового прапора військової частини (корабля) автомати з дерев'яним прикладом — у положенні «на ремінь», із складаним прикладом — «на груди», клапан сумки із спорядженим магазином необхідно тримати постійно застебнутим.

Якщо на посту виникає пожежа, чатовий негайно передає повідомлення про це до вартового приміщення і, не припиняючи спостереження за об'єктом, який охороняється, намагається погасити вогонь. Якщо пожежа виникає на технічній території об'єкта, який охороняється, або на об'єкті, що має зовнішню та внутрішню огорожі, а також поблизу поста, то чатовий передає повідомлення про це до вартового приміщення і далі несе службу на посту. Під час гасіння пожежі чатовому дозволено тримати зброю в положенні «за спину».

Якщо посту біля Бойового прапора загрожує небезпека (пожежа, стихійне лихо), чатовий виносить Бойовий прапор у безпечне місце і викликає начальника варти.

Здійснюючи охорону об'єкта, чатовий патрулює всередині огорожі або обходить його по периметру між зовнішньою і внутрішньою огорожами, а також спостерігає з вишки та використовує технічні засоби охорони. Чатовий ходить за визначеним маршрутом із швидкістю, що забезпечує надійну охорону об'єкта, роблячи короткі зупинки для огляду місцевості й огорожі, а також для доповіді по засобах зв'язку начальникові варти про несення служби або подання визначеного сигналу під час проходження пунктів сигналізації.

4. Обов'язки чатового

Чатовий зобов'язаний:

- пильно охороняти та стійко обороняти свій пост, нічим не відволікатися, не випускати з рук зброї й нікому не віддавати її, включаючи осіб, яким він підпорядкований;

- під час виконання завдання на посту тримати зброю зарядженою, завжди готовою до застосування (при цьому патрон у патронник не досилати);
- рухаючись визначеним маршрутом, уважно оглядати підступи до поста й огорожу та доповідати через засоби зв'язку про хід несення служби у визначені табелем постів строки;
- не залишати поста, доки не буде змінено або знято;
- не допускати до поста ближче, ніж на відстань, визначену в таблиці постів, та позначки на місцевості нікого, крім начальника варти, помічника начальника варти й свого розвідного та осіб, яких вони супроводжують;
- знати маршрут руху транспортних засобів варти, а також їхні розпізнавальні знаки й сигнали;
- уміти застосовувати засоби пожежогасіння, які є на посту;
- викликати начальника варти в разі виявлення будь-яких неполадок в огорожі об'єкта (на посту) та будь-якого порушення поблизу свого чи сусіднього поста;
- почувши сигнал технічних засобів охорони або гавкання вартового собаки, негайно доповісти до вартового приміщення;
- віддавати військове вітання начальникам, яким він підпорядкований, а також іншим начальникам, які прибули на пост в їхньому супроводі.

Чатового мають право змінити або зняти з поста лише начальник варти, помічник начальника варти й розвідний, якому підпорядкований чатовий.

У виняткових випадках зняти або змінити чатового може черговий вартий у присутності командира роти, звідки він призначений.

Чатовому заборонено сидіти, притулятися до чого-небудь, спати, курити, розмовляти, їсти, пити, читати, писати, справляти природні потреби, передавати й приймати будь-які предмети, досилати без потреби патрон у патронник, заходити в зону роботи технічних засобів охорони.

Чатовий повинен відповідати на питання лише начальника варти, його помічника, свого розвідного й осіб, які прибули з ними для перевірки.

Контрольні питання

1. Які бувають варти?
2. Що називається постом?
3. Порядок дії чатового, коли загрожує небезпека Бойовому прапору?

Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа» «Електронний конструктор уроку»

© ТОВ «Видавнича група “Основа”», 2015

Джерела:

Пархомчук В. В. Усі уроки до курсу «Захист Вітчизни». 10–11 класи / В. В. Пархомчук. — Х.: Вид. група «Основа», 2011. — 400 с. — (Серія «Усі уроки»).